

22.02.17

Likeverd i Hordaland fylkeskommune

Temaplan 2017 - 2021

INNHALD

LIKEVERD I HORDALAND FYLKESKOMMUNE	4
LIKEVERDSPLAKATEN	5
TILHØYRANDE DOKUMENT	6
Mål: Hordaland fylkeskommune skal ha eit likeverdsperspektiv i all tenesteyting	6
Mål: Hordaland fylkeskommune skal leggje til rette for fleire gode leveår for alle.....	6
Mål: Hordaland fylkeskommune skal ha nulltoleranse for mobbing.....	6
Mål: I Hordaland fylkeskommune skal alle bli møtte med respekt, og mangfald bli sett på som ein ressurs.....	6
LIKEVERD I HORDALAND FYLKESKOMMUNE – BAKGRUNN OG OPPFØLGING	7
LIKEVERD I HORDALAND FYLKESKOMMUNE – TRE HOVUDFOKUSOMRÅDE.....	7
OPPSUMMERING	9

Likeverd i Hordaland fylkeskommune

Likeverd er ein føresetnad for at Hordaland skal vere eit godt samfunn for alle. Det betyr at alle hordalendingar skal ha same tilbod og høve til samfunnsdeltaking, uansett kjønn, etnisk bakgrunn, livssyn, funksjonsevne, seksuell orientering, kjønnsuttrykk eller kjønnsidentitet.

I heile verksemda skal alle oppleve å bli høyrde, tekne vare på og sikra korrekt behandling i sin kontakt med Hordaland fylkeskommune.

Fylkeskommunen skal ha eit likeverdsperspektiv i planprosessar, tilsetjingsprosessar, tenesteyting, opplæring og i samarbeid med frivillige lag og organisasjonar. Vi tek likeverd på alvor, og det vert arbeid systematisk med problemstillingar knytte til dette.

Planen er m.a. forankra i følgjande:

- Diskrimineringslovverket
- Arbeidsmiljølova
- Opplæringslova
- Regional planstrategi
- Overordna verksemdsstrategi for Hordaland fylkeskommune
- Samfunnsoppdrag og verdiar for Hordaland fylkeskommune
- Ethiske retningslinjer for tilsette og folkevalde i Hordaland fylkeskommune

Ein føresetnad for å lukkast med denne planen, er eit kontinuerleg haldningsskapande arbeid, både internt blant dei tilsette og i møte med alle innbyggjarane.

Godt og inkluderande leiarskap sikrar ei kontinuerleg formidling av fylkeskommunen sine verdiar, slik kan ein ikkje berre førebyggje mobbing og diskriminering, men og aktivt styrkje arbeidet med likeverd. I fylkeskommunen er det nulltoleranse for mobbing og trakassering.

Konkretisering av handlingsplanen er ein kontinuerlig prosess og del av arbeidet med ulike handlingsplanar, rutinar, reglement m.m. i dei ulike avdelingane.

Bergen, juli 2017

Rune Haugsdal
Fylkesrådmann

Ingrid Holm Svendsen
Fylkesdirektør økonomi og organisasjon

Vi nyttar kompetansen vår til å sjå heilskapen. Det vi gjer i dag, skal vere målbart og kome framtidige generasjonar til gode.

Vi er synlege pådrivarar for utvikling og verdiskaping. Vi prioriterer og set høge mål.

Vi samarbeider, og er i dialog med, innbyggjarar, kommunar og andre. Slik fremjar vi samhandling og demokrati

LIKEVERD FOR ALLE

Mål: Hordaland fylkeskommune skal ha eit likeverdsperspektiv i all tenesteyting

Strategi: Hordaland fylkeskommune skal alltid vurdere konsekvensar for menneske med ulike behov når planar vert utarbeidd og tenester utført.

Strategi: Hordaland fylkeskommune skal legge universell utforming til grunn for alle fylkeskommunale tenester, som kommunikasjonskanalar, bygningsmasse, transportmiddel og tenester frå underleverandørar.

Mål: Hordaland fylkeskommune skal legge til rette for fleire gode leveår for alle

Strategi: Hordaland fylkeskommune skal ha eit folkehelseperspektiv i all planlegging.

Strategi: Hordaland fylkeskommune skal arbeide for å redusere fråfallet i vidaregåande opplæring, til dømes gjennom tiltak mot einsemd.

Strategi: Hordaland fylkeskommune skal arbeide for å skape trygge og gode psykososiale miljø for alle, både elevar, tilsette og brukarane av tenestene.

Strategi: Hordaland fylkeskommune skal arbeide for å utjamne sosiale helseforskjellar gjennom eigne verkemiddel.

Mål: Hordaland fylkeskommune skal ha nulltoleranse for mobbing

Strategi: Hordaland fylkeskommune skal førebygge mobbing og trakassering, mellom anna gjennom etablerte ombodstenester.

Strategi: Hordaland fylkeskommune skal arbeide for å oppnå at 20% av læreplassane i eigen organisasjon går til lærlingar som treng tilpasningar.

Strategi: Aktuelle tilsette i Hordaland fylkeskommune skal ha tilstrekkeleg kunnskap om korleis ein avdekkjer og undersøker saker, korleis ein stoppar trakassering og korleis ein igjen kan opprette eit godt og trygt miljø.

Strategi: Personer som har blitt utsatt for mobbing skal få tilbod om oppfølging etter ei sak, mellom anna gjennom etablerte ombodstenester.

Mål: I Hordaland fylkeskommune skal alle bli møtt med respekt, og mangfald blir sett på som ein ressurs

Strategi: Hordaland fylkeskommune driv bevisst rekruttering av arbeidstakarar for å spegle Hordalandsamfunnet.

Strategi: Hordaland fylkeskommune er ei inkluderande verksemd, som arbeider for å hindre utstøyting og fråfall.

Strategi: Hordaland fylkeskommune skal arbeide for likestilling mellom kjønn.

Tilhøyrande dokument

MÅL: HORDALAND FYLKESKOMMUNE SKAL HA EIT LIKEVERDSPERSPEKTIV I ALL TENESTEYTING

[Regional plan for folkehelse 2014 – 2025 – fleire gode levekår for alle](#)

www.byggforalle.no

[Handlingsplan mot diskriminering av lesbiske, homofile, bifile og transpersonar](#)

MÅL: HORDALAND FYLKESKOMMUNE SKAL LEGGJE TIL RETTE FOR FLEIRE GODE LEVEÅR FOR ALLE

[Regional plan for folkehelse 2014 – 2025 – fleire gode leveår for alle](#)

[Handlingsplan mot diskriminering av lesbiske, homofile, bifile og transpersonar](#)

[Styringsdokument for det pedagogiske utviklingsarbeidet ved dei vidaregåande skulane](#)

Overordna HMS-plan for Hordaland fylkeskommune 2014 – 2017

Systematisk arbeid med psykososialt skulemiljø

Mål og tiltak for Inkluderande Arbeidsliv i Hordaland fylkeskommune

Livsfasepolitisk handlingsplan

MÅL: HORDALAND FYLKESKOMMUNE SKAL HA NULLTOLERANSE FOR MOBBING

Systematisk arbeid med psykososialt skulemiljø

Overordna HMS-plan for Hordaland fylkeskommune 2014 – 2017

Konflikthandtering for tilsette i Hordaland fylkeskommune

[Handlingsplan mot diskriminering av lesbiske, homofile, bifile og transpersonar](#)

Rutine for varsling i Hordaland fylkeskommune

Skal utarbeidast: Tiltaksplan mot mobbing av elevar og lærlingar

MÅL: I HORDALAND FYLKESKOMMUNE SKAL ALLE BLI MØTTE MED RESPEKT, OG MANGFALD BLI SETT PÅ SOM EIN RESSURS

[Etiske retningslinjer for folkevalde og tilsette](#)

Lønsstrategi for Hordaland fylkeskommune

Prosedyre ved rekruttering

Tiltaksplan for likestilling og likeverd i Hordaland fylkeskommune

[Handlingsplan mot diskriminering av lesbiske, homofile, bifile og transpersonar](#)

[Det europeiske charter for likestilling mellom kvinner og menn i lokalsamfunnet](#)

Likeverd i Hordaland fylkeskommune – bakgrunn og oppfølging

I tråd med statlege føringar og gjeldande styringsdokument er mange tiltak innan likeverd alt sette i gang, mellom anna i samband med IA-avtalen, Folkehelseplanen, Overordna HMS-plan med fleire.

Det er viktig å understreke at dette arbeidet inneber kontinuerleg innsats og arbeid, og at ein del av tiltaka i dei ulike handlingsplanane aldri kan ferdigstillast.

Temaplanen «Likeverd for alle» tek opp i seg både arbeidsgjevar- og tenesteytarperspektivet for Hordaland fylkeskommune.

Bakgrunnen for prosjektet er eit vedtak som vart fatta i fylkestinget 09.12.2014 i saka “Handlingsplan mot mobbing av homofile, lesbiske, bifile og transpersonar” (sak 82/2014). I samband med at LHBT-planen vart send til rullering, bad fylkestinget fylkesrådmannen om å utarbeide ein generell handlingsplan mot mobbing og diskriminering.

Basis for planen er dei fire diskrimineringslovene, Opplæringslova og Arbeidsmiljølova. Det vert for tida vurdert samanslåing/revidering av diskrimineringslovene, men arbeidet er ikkje ferdigstilt, og denne planen må derfor halde seg til eksisterande lovverk.

I tillegg er det foreslått frå politisk hald at Hordaland fylkeskommune skal signere «Det europeiske charter for likestilling mellom kvinner og menn i lokalsamfunnet». Ein av føresetnadene i dette charteret er at ein skal utarbeide ein handlingsplan for likestilling.

«Likeverd i Hordaland» har tre hovudfokusområde:

- Universell utforming
- Likestilling og inkludering
- Mobbing og diskriminering

Oppfølging av planen:

- Ansvar for å implementere planen ligg i linja.
- I samband med den årlege eigenkontrollen vil oppfølginga av tilhøyrande tiltaksplanar, reglement, rutinar etc. bli etterspurt. Temaplanen skal behandlast i HAMU årleg. Rapportering av status skal vere med i årsmelding for Hordaland fylkeskommune.
- Temaplanen med tilhøyrande dokument skal reviderast kvart fjerde år. Regional planstrategi vert lagt til grunn for revisjonen.
- Som arbeidsgjevar har fylkeskommunen eit samfunnsansvar, og skal bidra til eit inkluderande arbeidsliv. Dette kan ha budsjettmessige konsekvensar. Slike budsjettmessige konsekvensar skal synleggjerast i årsbudsjett for Hordaland fylkeskommune.

Likeverd i Hordaland fylkeskommune – tre hovudfokusområde

- **Universell utforming**, jfr.Lov om forbud mot diskriminering på grunn av nedsett funksjonsevne, kap.3 og Folkehelseplan for Hordaland 2014-2025

Universell utforming er planlegging og utforming av produkt, varer og tenester som skal hindre at vi skapar funksjonshemmande barrierar. Dette skal derfor omfatte alle fylkeskommunale tenester, som kommunikasjonskanalar, bygningsmasse, transportmiddel og tenester frå underleverandørane. Det er viktig at tenestene støttar opp om og gjev brukarane høve til å vere sjølvhjelpne. Utfordringane kring universell utforming er komplekse, og kompetansen på området må stadig utviklast for å forstå behovet for tilrettelegging.

- **Likestilling og inkludering, jfr diskrimineringslovverket**

Likestillingsperspektivet må vere integrert i undervisningstilbodet og rådgjevinga til elevane. Likeeins må likestilling og inkludering vere førande når det gjeld fylkeskommunen si prioritering i økonomisk tildeling til kultur- og idrettstiltak.

Likestilling mellom kvinner og menn er ein grunnleggjande rett for alle og er av umisseleg verdi i eitkvart demokrati. For å kunne verkeleggjere denne retten, må den ikkje berre vere lovfesta, men må også nyttast effektivt på alle område: politiske, økonomiske, sosiale og kulturelle (frå Det europeiske charter for likestilling mellom kvinner og menn i lokalsamfunnet).

Hordaland opplever jamn innvandring, inkludert flyktningar, frå andre land, og utviklar seg til eit stadig meir fleirkulturelt samfunn. Både språklege og kulturelle barrierar kan skape utfordringar, og fylkeskommunen må ta omsyn til god kommunikasjon for å sikre riktige tenester. Døme på dette er bruk av språknøytrale symbol, profesjonell tolke- og omsetjingsteneste og klar presentasjon av tenesteapparatet.

Utanforskap har store konsekvensar både for den einkilde og for samfunnet, og er ein risikofaktor når det gjeld tilknytning til destruktive miljø. Særleg gjeld dette ungdom. Hordaland fylkeskommune skal leggje til rette for gode klasse- og skulemiljø.

Meld. St. 16 (2015 – 2016) «Frå utanforskap til ny sjanse – Samordnet innsats for voksnes læring» tar opp dette. Hordaland fylkeskommune skal jobbe aktivt, både som tenesteytar og som arbeidsgjevar, for å hindre utanforskap.

Ein skal elles ha aktiv merksemd på at utgreiingar, planar og vedtak kan medføre utilsikta diskriminering for ulike grupper i samfunnet.

Det er eit uttalt mål for fylkeskommunen at talet på arbeidstakarar i uønskt deltid skal reduserast.

Hordaland fylkeskommune skal og ha ein lønspolitikk som ikkje favoriserer eitt kjønn. Usaklege lønsforskjellar skal elles aktivt motarbeidast, jfr. Aktivitets- og redegjæringsplikten §23 og 24 i Likestillingslova.

Hordaland fylkeskommune ønskjer eit mangfald av dyktige medarbeidarar, og må leggje til rette både for ei brei rekruttering og for å halde på dei tilsette. Ei balansert fordeling når det gjeld kjønn, etnisitet, funksjonsevne og alder verkar positivt inn på arbeidsmiljøet.

Inkludering på arbeidsplassen gjev seg utslag i høfleg og omgjengeleg åtferd, mellom anna i språkbruk, humor og i den generelle kommunikasjonen. Leiarane skal sjå kvar einskild arbeidstakar som heile og verdfulle menneske, og alle skal handsamast med respekt.

Det skal vere kultur i HFK for å tilsetje og ta godt vare på medarbeidarar med både synlege og usynlege utfordringar som redusert fysisk eller psykisk funksjonsevne.

- **Mobbing og diskriminering**

HFK har nulltoleranse for mobbing og trakassering, dette gjeld både som tenesteytar og arbeidsgjevar. Eit uttalt mål for fylkeskommunen er å redusera fråfallet i den vidaregåande skulen. Mobbing og utrygge skulemiljø er ofte ei medverkande til at elevar sluttar i vidaregåande opplæring.

Etter opplæringslova § 9a har elevane sterke rettar til eit godt psykososialt miljø som fremjar helse, trivsel og læring. Lærlingar og andre tilsette i fylkeskommunen er beskytta gjennom arbeidsmiljøloven § 4-3.

Arbeidsmiljølova § 4-3 tredje ledd om det psykososiale arbeidsmiljøet slår fast at arbeidstakar ikkje skal utsetjast for trakassering eller anna utilbørleg framferd.

Hordaland fylkeskommune skal vere ein pådrivar i arbeidet mot mobbing. Kompetansen på området skal kontinuerleg forbetrast, slik at det kan jobbast godt førebyggjande og slik at saker blir handterte på ein skikkeleg måte. Alle skal ha det trygt på skulen og på arbeidsplassen.

Hordaland fylkeskommune har tilsett to ombod, spesielt med tanke på elevar og lærlingar sitt skule- og arbeidsmiljø. Mobbeombodet i Hordaland arbeider for elevane skal få eit godt psykososialt skulemiljø, og elev- og lærlingombodet arbeider for å sikre at elevar, lærlingar og lærekandidatar får oppfylt sine rettar.

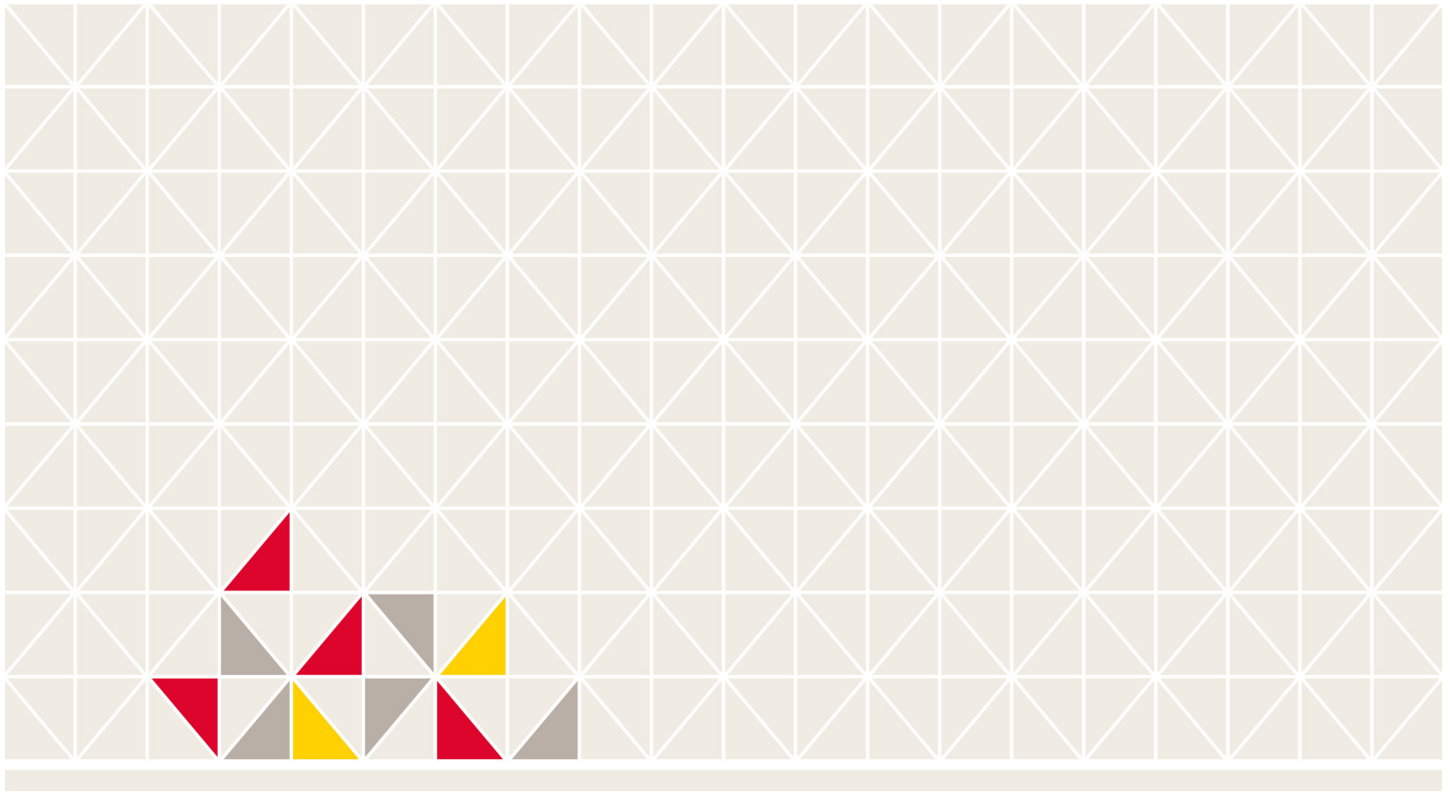

Oppsummering

Arbeidet med likestilling og likeverd, mangfald og inkludering, handlar om meir enn det som kan nedfellast i planar og lovverk. Det handlar om langsiktig arbeid, om vanskelege prioriteringar, og ikkje minst, det handlar om haldningar. Denne planen er eit uttrykk for at Hordaland fylkeskommune ønskjer å satse og gjere verdiane forpliktande for fylkeskommunen sitt arbeid framover.

Planen har fokus på mangfald og likeverd, og intensjonen har vore å vinkle arbeidet på inkludering i staden for diskriminering. Vidare skal han vere eit viktig verktøy for å gje kunnskap, verkemiddel og retningslinjer til å setja i verk moglege tiltak for å nå dette målet. Den konkrete oppfølginga av planen vert avgjerande for fylkeskommunen si utøving av samfunnsoppdraget. Dette gjeld både i rolla som arbeidsgjevar, som arbeidsplass, i skulen og i den offentlege tenesteytinga.

Denne planen skal gje retning for arbeidet i Hordaland fylkeskommune, og den skal bidra til at Hordaland fylkeskommune vert ein attraktiv arbeidsgjevar så vel som ein rettvis, effektiv og god tenesteytar for innbyggjarane.

Agnes Mowinckels gate 5
Postboks 7900
5020 Bergen
Telefon: 55 23 90 00
E-post: hfk@hfk.no
www.hordaland.no

Hordaland fylkeskommune har ansvar for å utvikle hordalandssamfunnet. Vi gir vidaregåande opplæring, tannhelsetenester og kollektivtransport til innbyggjarane i fylket. Vi har ansvar for vegsamband og legg til rette for verdiskaping, næringsutvikling, fritidsopplevingar og kultur. Som del av eit nasjonalt og globalt samfunn har vi ansvar for å ta vare på fortida, notida og framtida i Hordaland. Fylkestinget er øvste politiske organ i fylkeskommunen.

